REVISTA
DEL
CENTRE DE LECTURA
REUS

ANY I. 15 DE FEBRER DE 1920 NUM. 2.

FUNDÉM UNA ESCOLA D'APRENENTS

S'HA de produir molt i bé. S'ha d'augmentar en quantitat la producció i millorar-la en qualitat. Aquesta es la fòrmula que tots els homes polítics del món, tenen com a única i necessaria per a resoldre la greu crisi econòmica que té neguitosa i trasbalsada a l'humanitat. La mateixa fòrmula, la mateixa recepta, que donà la victoria als aliats en la gran guerra, es la que, a judici de tots els homes que influeixen en la cosa pública, ha de portar la pau al sí de les families, tornant les necessitats del viure a un nivell asequible per la generalitat dels homes.

Mentre la guerra ha durat, totes les ciencies, la Mecànica, la Química, la Medicina mateixa, han fet veritables proeses; han fet veritables filigranes; han realitzat noves i sorprenents conquestes, eixamplant el séu camp d'acció i perfeccionant els vells mètodes. Totes aquestes maravelles, tots aquests nous coneixements del saber humà, tots aquests nous enginys, delicats o monstruosos, ideats per a la defensa i per al atac; tots els nous descobriments aportats per la ciencia per a segar vides o per a salvar les que s'han trobat en perill, seràn aprofitats ara, en les hores de febrosa activitat dels primers temps de pau i després en la tremenda guerra econòmica mundial que se 'ns vé vertiginosament a damunt, a fi d'intensificar la producció industrial i perfeccionar els productes llurs, buscant l'abaratiment de la vida i la conquesta dels mercats consumidors.

Aniràn, doncs, apareixent cada día nous aparells, noves màquines, que l'enginyería donarà a la industria; cada día floriràn nous mètodes de obtenció i preparació de productes manufacturats i 'l treball del home, cada día serà més fàcil, més planer; exigirà un mínim d'esforç muscular, al propi temps que assolirà un màxim de profit. Però, a la vegada, això exigirà del obrer que haurà de dirigir aquestes màquines i practicar aquests nous métodes, una major cultura, un més gran bagatge de coneixements científics que 'l que avui té. I de nou pendrà tot l'aire d'una realitat viventa, d'una actualitat innegable, el problema tantes vega-

des plantejat i mai resolt al nostre país, del ensenyament tècnic del obrer.

La resolució d'aquest problema, presenta moltes i grosses dificultats. Deixant apart que l'ensenyança tècnica dels oficis requereix fortes sumes de diner, s'ha de tenir en compte que, per a la completa possessió dels coneixements que integran un art o ciencia, no n'hi ha pròu ab que siguin explicats per un professor expert i diligent, sinó que, a més, ha d'aver-hi l'esforç personal del alumne, puig no havent-se encara inventat el suero benfactor del saber, que injectat faci tornar sabis als tontos, el mestre no pot, ni dèu, fer altre cosa, que servir de guía experimentat que ajudi al deixeble a seguir planerament els viaranys de la ciencia; que ensenyar, al deixeble, a caminar i avençar pel camí de la veritat i no ha de portar-lo pàs sempre al bras, dificultant que adquireixi l'habit de la locomoció. Més aquest esforç personal del alumne; els moments dedicats a reflexionar, serenament, les idees posades pel mestre davant dels ulls sedencs de llum de veritat; les llargues hores passades davant dels llibres o amb les eines del ofici a la mà, resseguint les rutes assenyalades pel mestre; el seguit conviure amb gents de major cultura, que facilita l'eixamplament del camp dels propis coneixements i estimula a estudiar; tot això, difícilment pot fer-ho un obrer. De petit, les necessitats cada día més grosses de la vida, obligaren a arrencar-lo de l'escola per a portar-lo al taller i ja, sempre més, ha hagut de lluitar ab la falta d'una bona base per a empendre qualsevulla estudi seriós. I més gran, quan podrà aprofitar les energíes dels anys de l'adolescencia, per a guanyar el temps perdut, digueu-me si es empresa gaire factible, sense un colossal esforç de la voluntat, dedicar, diariament, al estudi, unes quantes hores sustretes al repòs recuperador de les forces físiques gastades en el trèball.

Com resoldre, doncs, el problema? Cada cosa a son temps, diu la sentencia popular i 'l millor temps per a començar a apendre i familiaritzarse amb l'exercici de les facultats mentals, es el de la infantesa. I essent així, crèc que, en lloc d'anar a la implantació de grans escoles tècniques, pel sosteniment de les quals, manquen les més de les vegades, cabals i energíes i quins fruits, no son assaborits sinó per una minoría d'obrers que han pogut sustraures d'aquelles penuries del viure, que esmentavem més amunt, o per aquells que no son, propiament, obrers manuals, hauría de començar-se per la creació d'escoles d'aprenentatge.

En aquestes escoles d'aprenents, haurien de donar-s'hi ensenyances netament pràctiques, encara que alternant amb elles, hauría també d'explicar-se la Gramàtica, per tothom indispensable, i la Aritmética, la Geometría, la Física, etc., que son la base de tots els secrets i progressos de l'industria. Haurían de montar-se, per a cada ofici, espaiosos tallers dotats d'esplèndit utillatge, i aquest material, deurien proporcionar-lo els respectius gremis o patróns i fins podría acudir-se a les cases constructores, que amb gust regalarían, segurament, exemplars de les màquines i eines de la seva fabricació, puig trobarien, en això, un reclam, un medi segur de propaganda de resultats positius. Al davant de cada taller, haurían de posar-s'hi pràctics de reconeguda competencia, que iniciessin als aprenents en la manera de vèncer les dificultats manuals de les arts i dels oficis, i conduits els deixebles, amorosament per l'experiencia del quefe del taller, apendràn fàcilment tot allò que avui han d'apendre, casi sempre, a clatellades, o fent d'espieta al obrador del amo i avençarien amb rapidesa en son perfeccionament, en profit propi i en profit dels patróns també. I per a fer efectiva la puntual i constant assistencia dels aprenents a les aules de l'Escola, que es altra, i no petita, de les dificultats a vèncer, els gremis, els patróns i fins les mateixes associacions obreres, haurien d'obligar-los a assistir-hi, assenyalant, com a

condició ineludible per a aconseguir l'aprenentatge en qualsevulla ofici, haver cursat les ensenyances que a l'escola es donessin.

L'exposició de les materies que integressin el plà d'estudis de l'escola, hauría de fer-se molt acuradament. Hauría de fer-se poc a poquet; avençant avui un pàs i demà un altre; no passant a una idea nova, sense posseir totes les que de fonament li serveixin; no subjectant-se, de cap de les maneres, al formulisme, propi dels centres oficials, d'ensenyament de cursos tallats tots amb un mateix patró, obligant al professor a donar noticia cada curs de tota l'assignatura i a l'alumne a apendre-la tota també, sinó, al contrari, explicant cada curs allò que bonament se pugui i si no n'hi hà prou amb un curs, que se n'hi esmersin dos, puig lo que convé, es que l'alumne se saturi bé d'allò que se li ensenya i que no aixequi un peu per anar endavant, sense tenir ben afermat l'altre. I de cada assignatura, donar a coneixer, apart dels fonaments, rès més que 'l que té importancia per la seva aplicació immediata; rès de elucubracions pel camp de la ciencia abstracta, que de l'escola d'aprenents, no han de sortir-ne ni químics, ni matemàtics, sinó homes pràctics, que sàpiguen manejar, ab trassa i rapidesa, les regles dictades per la ciencia.

De manera igual o semblant a la que acabo d'exposar, s'ha intentat resoldre el problema de l'ensenyança tècnica del obrer a casa nostra, quan l'Ajuntament transformà la seva Escola industrial en Escola d'aprenents i de comerç; però la cosa no passà d'intent i 'l projecte dorm al arxiu municipal i l'escola vella segueix funcionant ab les mateixes disciplines incongruents i 'ls mateixos mètodes infecunds. Més avui, hem arribat a l'hora propicia per a que la creació d'una escola d'aprenents sigui un fet. Un home que es la generositat mateixa feta carn, acaba de bastir pel nostre CENTRE DE LECTURA un palau superb, i ara voldrà que aquest palau, s'ompleni de totes les espiritualitats del saber i es clar que entre elles, no podrà mancar-hi la somniada escola redemptora del obrer manual. Ajudem tots, doncs, a l'obra del patrici generós; qui pugui amb diners, donant-los; qui no 'n tinga, aportant-hi l'esclat lluminós de la intel·ligencia o l'esforç de la voluntat i l'escola serà una realitat ara o no ho serà mai més.

ANTÓN PORTA PALLISÉ.